

Літаратурны Дадатак

МІХАСЬ КАВЫЛЬ

З цыклю „Пад зорамі белымі”

У АКІЯНЕ

Вечер-смык на струнах-тросах
Грае дзікія факстроты.
Як дазоры, альбатросы;
Нібы здані, шчоглы-граты.

Акіяну ѹ неба шэрасьць,
Мараакі наўкол паселі.
Дзень і ноч калоціць, мэрэм
На шаленай каруэлі.

Раптам кіне, нібы з кручы,
Скрыгане, як сталі у жорнах.
Як у пекле тым кіпучым,
Круціць, верціць, бела, чорна...

Паўтарацьмеш базульніна,
Як вар'ят той загайданы:
— Усе пляскі зьбара з пустыніу
І засыплю акіяны...

27. 2. 1950. Атлянтычны акіян.

ГАЙВЭЙ

Кожын дзень я еду, ці іду.—
Як абрусы, съцелюцца гайвэй.
Падарожных неадчопных дум
Съледам блудзяць сумныя завеи.

Вось ляціць, як лялька «Кадзілак»,
А за ім навыпераці «Понік»...
Хто на працу, а хто проста так
Стрымгалоу стальныя коні гоняць.

Гэткі шлях — уцеха із уцех!
Ня тутэйши я, а ѹ захапленыні.
А ѹ нас, як зыйдзе з поля снега,
І мясі гразюку па калені.

Ад вясны да моцных марозоў
Растрасай калёсы па калюгах.
Толькі ўзімку песьня палаゾў
Вараных падхлествае, як пуга.

І лятуць, як ветры, націнкі...
Тут такая радасьць і на снінцы.
У бездарожжы любяя дзінікі!...
На шляхах разгубленыя съпіцы!...

Я адным, иягаснучым, гару,—
Не разъвекоў дум маіх завеи,
Вось сюды-б маю Беларусь,
Ці туды вось гэтая гайвэй!...

1952 г.

МЕСЦА МАЛА

Нібы цасыні гор — вуліцы.
Дамы — вылужданыя ветрам скалы—
Бакамі размалываныя туцьціца,
На хмары лезуць — месца мала.

«Кадзілак», «Бюкі», «Шэўралеты»
Абгарадзілі, як плотам, кварталы.
Лезуць на ходнікі і ў квоты,
І на людзей — месца мала.

Неба шрубуюць ветралёты...
Хоць-бы другая пляніста упала,—
Будуць кідаца самазабойцы ѹ пра-
На зямлі месца мала. [лёты —
1952 г.]

МАЛА ПІЧЫ

Помнікі. Крыжы. Магільныя пліты.
І мы, жывыя, на цвінтары.
Сыцьціца зацерамі імёны забытых.
І дух вітае ціха ўгары.

Дрэвы шумяць аб бясмерці, вялічы.
І мне за ім як паўтарыць?

Власт (Вацлаў Ластоўскі)

Лебядзіная песня

АД РЭДАЦІІ: Ніжэй змяшчаем
апавяданье ведамага беларускага пісь-
менніка, культурнага й навуковага дзе-
яча Власта (Вацлава Ластоўскага). Хаця
апавяданье гэтая напісане перад пер-
шай сусветнай вайной, але выражаны
у ім думкі зьяўляюцца актуальнымі ѹ
сініні.

Хмарнае асеньніе неба плакала іль-
дзістымі сязыкамі, калі Рыгора Лежню
выпраўлялі з хаты ѹ съвет даёлекі, у
маскалі. Вечер гудзей у гольх галінах
крывой бярозкі, што пахінуўшыся, ста-
лая калія варот. Гаманілі суседы. Яшчэ
раз на парозе матка аблія яго і зра-
сіла съветнія, як лён, валасы сваім
слязамі; яшчэ раз Рыгор, стаўшы на
калені, пацалаваў родную зямельку і,
выціраючы рукаром белай съвіткі съл-
зы, вышашу на ганак.

— Прашчайце, суседзі! Прашчай, ма-
ци! — прагаварыў ён здущынам гола-
сам, тримаючы ў руках шапку.

Калія варот, у куточку, як калінка,
сталая Гануля. Прышла папрашчацца
з Рыгорам, а сълзы так і кісціца з bla-
kітных вочак. Рыгор наўт падышоў да
ле і, абліяўшы, крепка пацалаваў у са-
мы вусны.

— Прашчай, Гануля, чакай мяне!

Жбан уздымае Малая Пічы
Вышай вяршлін — пеце вятры!...

Там, ля дарогі, у студні славутай,
Воды съцюдзёную сушаць гады...
Піу ле «янкі», съмерцо крануты,
Прасіц у спразе: «Пічы, вады!...

«Пічы» — скавыталі ангельскія кулі.
«Пі, дарагі»... і упала гэрой.
Вечар надходзіў, а мы і на чулі.
Пічы моўкна гаворыць з зарой...

1952 г.

КАЎБОІ

Рамантычны, суровы Тэксас...
Стэл зялённы, горы сівыя.
Дрэмле ноч. Агонь даўно пагас.
Съпіць каўбоі, нібы ніжывыя.

На бялюткім, як сънека, кані
Гурт вартуе каўбой невясёлы:
Адказала каханая — не,
Не кахаю цаце. Сумна голаў

Пахіліў ён на грыву каня.
— Што парадаіш, мой сібра маўкліў?
Раптам конь надыбы — даганай...
Але сэрца дзяўчыны чульлівей:

І пад дзяўчынай конь, як ласо,
Закруціўся і съледам па съледу...

Модны ѹ полі начлечнікаў сон —
І да съмерці-б каўбоем на ведаць,

Што прададзены гурт і яны
За дзяўчыну і жменю даляраў...
Маладыя блакітныя сны
Напалоханы гонгу ударам.

Эта дзяўчыны мужнай рука
Папярэджвала чорную зраду.

Брыльянты шліфуе рака...
Над ракою каўбояў засада.

Серарабром месяц лудзіць лісты,
Зоры съплюща з неба, як ніклі...

Шаказаўся бялюткі скакун,
А за ім незнаёмны ѹ масках...
Коні пырхачоц — лезы ѹ раку
Не вялікая радасьць і ласка.

І заляскалі стрэльбы... Як сноп,
Пакаціўся падстrelены зрайца.
Паварунулі зладзе — ўтапе!
Дзе ім є з сілай каўбояў змагацца?!

Аглушылі ѹ фае цемнату
Бурным волескам радыя дзеці.
А каўбоі лятуць, і лятуць,
А за імі прастрэлены вецер...

1952 г. Міхась Кавыль

Тлумачніні:

Гайвэй — аўтамагістралі, аўтадарада.
«Кадзілак», «Бюкі», «Шэўралет», «По-
нік» — маркі самахоадаў.

Каўбой — зухаваты коньнік, пастух вя-
лікіх гуртаў быдла, улюбёны герой
амэрыканскага фальклёру й кінафіль-
мау.

Тэксас — дагэтуль зъяўляеца клясыч-
ным каўбойскім штатам.

Малая Пічы — амэрыканская нація-
нальная гераіня вызвольнае вайны
супраць ангельцаў.

Нікль — манета ѹ 5 цэнтаў.

МАСЕЙ СІДНЕЎ

Каб абмінаць і на спыняцца...

МАЛІТВА

На коміне фабрычным сонца дагарае,
а мне дахаты ісці ці хутка?
Пад карканыне варон — крыклівай зграі —
шапчу малітвы я ціхутка.

Каб шчасьце у кутку маім вялося,
як птушка ценькай пад ветлым дахам,
каб хлеб і соль быті, а ўвесень
вятры на білі аканіцамі зразаху.

Каб съцерпіць абыякавасьць чужыны,
суродзічаў пыхлівіх холад думны,
патрыятычную іх съліну,
парадны тупат тлумны.

Каб пры канцы шляху маіх далёкіх,
што не ўкладающа ні ѹ вёрсты і ні ѹ мілі,
ня помнечы грахоу і крываудаў лёгкіх,
прыхільных багі мяне багаславілі.

1951.

НЕБЯСЬПЕКА

Вось так зірнеш на ваш натоўп —
тлум, шоргальне, панэль і съпека.
Якіх нікчымных душ патоп!
Якай жудасная небясъпека!

Баюся, што нямая сінява
больш ня зірне з-за камяніц-палацаў...
І вочы узінімаю я,
каб ні на кім не затрымацца.

Каб уваходзячы у ціхасьць сноў,
не дакранацца вашых душ і пальцаў,
каб у натхненным адзіноцтве зноў
вас абмінаць і на спыняцца.

1952.

З МАІХ БЛУКАНЬНЯУ

Кватэры адамкнуўся корак —
і павяла у даль дарога.
І тысячамі зор з малыбою і дакорам
глядзелі вочы Бога.

Ахутвалі таемнасцю змрокі,
душа, як знаючи чаго, ўсяго хацела.
Такі, сабе прыемны і лёгкі,
ідэш, адзін на съвеце цэлым.

Чакаеш нейкай стрэчы нязвычайнай
і ѹ кожную на небе верыш зорку.
Дармо што, плюснуўшы вачамі,
яна ўжо падае за ўзгоркам.

1952.

АЛЕСЬ САЛАВЕЙ

Ад шумных рэк

(З кнігі «Несъяротнасць»)

АД ШУМНЫХ РЭК

„Denn was der Mensch in seinen Erdesschranken
Von hohem Glück mit Götternamen nennt.“ (Goethe)

Ад шумных рэк і ад вазёраў поўных,
нязнаная з магільна-зімным сном,
яна — узълёт у вобразах чароўных,
узъёсласць дум, акрыленых чуцьцём.
Бяз вас, бяз вас, астыглых і бяскроўных,
займаеца абуджаным агнём.
Я толькі зь ёй. І ейнымі шляхамі
іду, яны — прызначаныя на вами.

1948.

НАДОЙСЦЕ ДНЯ

Калі мінеш съцямнелы ѹ съпецы Адэн,
надойсце дня спрадвесьціца далячын.
Бяскраю шыр задыміца, як ладан,
і з водамі зыльлецца небасінь.
А там і съвет, ніколі не разгадан, —
ружовы ўсход — пачатку сонца плынъ.
І як на край зямлі за акіянам,
так не канец нязнанаму ѹ пазнаным.

1949.

ЗА ГОДАМ ГОД

Адыйдзе ноц. І акіяну хвалі
расступяцца — пабачыць сонца ўсход.
Пад ім гады, на дне што векавалі,
гады надзеі пльывуць — за годам год.
Перад табой — няведамыя далі,
нязыёслыя дакучлівых нягод.
Яны ѹ чуцьці акордаў воляграйных,
спатканых тут — на хвалах вод бяскрайных.

Алесь Салавей

Нуля ўсё яшчэ чакала яго. Але не пae-
ліцу, па адных і тых самых лесвіцах ране, але шчыра сароміўся гутарыць Ѷ-
хай Рыгор дамоў: у Піцеры дворнікам насыў дровы, у ваднай і тай самай браме ѿ-
вартаваў начамі. Калія паноў усялякіх варців застаўся. Калія паноў усялякіх
процьма, дзіваў усялякіх ліку няма! Рыгор.
Службы ніяцікай, — съйт заўсёды, як якога
адзеты заўсёды, жыцьцё — дыў толькі! Рыгор быў, прыехала адна дзяўчына
нікам у Піцеры, дзвацца гадоў служыць Рыгору, да паноў на службу, то Рыгор розныя
кепісты падпускаў на яе гутарку, і ная; увечары каляскі й карэты ракой
і учвары падмітаў адну і тую-ж ву-
коць любіў ў ёй гукць аб сваіх ста-
коўцаў. У тэй кватэры, дзе служыла Рыгора-
на, зямлячка, жылі адны вельмі б

4 Р. СКЛЮТ

«НОВАЯ ЗЯМЛЯ» ЯКУБА КОЛАСА

(ДА ЭМІГРАЦЫЙНАГА ВЫДАННЯ ПАЭМЫ)

Пазму «Новая Зямля» — першы большы, нат манументальны твор наша маства літаратуры — ёйны аўтар, другі (насьля Янкі Купала) большы пазта гэтае літаратуры, яку Колос пачаў пісаць у 1911 годзе, адбываючы трохгадовую кару ў Менскім астрозе за ўдзел у рэвалюцыйным руху 1905—1906 г. Гады тады былі напісаны калі трицця часткі твору — дзесяць раздзелаў (пачатковай сэм раздзелаў і трох раздзелаў перадкацавыя, звязаныя з Вільню — XXVII, XXVIII, XXIX), ды адзін яшчэ раздзел (з сярэдзіны XIV) толькі пачаты. Выйшаўшы з астрогу, пазта пакінуў на неікі час пісаныне «Новая Зямля», а ўзяўся за другую вялікую сваю пазму — «Сымон Музыка», якую некаторыя крытыкі не бяз рацый ўважаюць за «дадатак» да «Новай Зямлі». Увесні 1911 г. была напісаная першая частка гэтае другое пазмы, а съледам за ёй зараш-жа ў другаю, пасля чаго і «Сымон Музыка» быў пакінуты аўтарам на колкі год. Адышлі ў 1917 г. Колас ізноў бярэцца за гэту пазму ў пішу трэцію частку яе, а съледам чацвертую ў пятую, апошнюю частку, скончану ѹм у самым канцы 1918 году. Гэтак, хоць і з перапынкам, але скончыўшы перш пазньей начатага «Сымона Музыку», аўтар на-решце варочаеца ёй да працягвання ранейшай «Новай Зямлі». Узміку 1919—20 г. г. ён піша «зімовыя» раздзелаў яе — XVIII (у 1919 г.), XIX (у 1920 г.). У 1921 г., звязаныя з «сүці-кацтвам», пражытая ў Рәсей (у Курильске), дзе ё пісаліся «зімовыя» раздзелаў (а таксама «Сымон Музыка», пачынаючы ад трэціе часткі), Колас працягвае працу над «Новай Зямлі», напісаныя яшчэ сем раздзелаў яе (IX, X, VIII, XXI, XXII, XXIII, XXIV). У наступным 1922 г. пішуцца яшчэ восем раздзелаў (XI, XII, XIII, XVI, XVII, XX, XXV, XXVI) і дапісваеца пачаты яшчэ ў 1911 г. раздзел XIV. Нарэшце, на зломе 1922—23 г.г., ствараеца апошні, заключны XXX раздзел пазмы.

Не адразу звязвалася «Новая Зямля» і ў друку. У 1912 г., у часапісе «Наша Ніва» быў выдрукаваны першы пачатковы два раздзелаў, у 1918 г., у часапісе «Вольная Беларусь» — яшчэ чатыры (тры «віленскія» — XXVII, XXVIII, XXIX і адзін з пачатковых — VII), у 1921—22 г.г., у часапісе «Волны Сыць» — яшчэ трои (два «зімовыя» — XVIII, XIX і адзін з пачатковых — V), нарэшце ў 1922 г., у часапісе «Адраджэнне» — яшчэ чатыры (з пачатковых — VI, IX, XII і VII). Рэшты сямнадцать раздзелаў, г. зin, большая частка пазмы, асобна ў часапісах зусім на друкаваліся і ўпіршыню пабачылі съвет у першым выданыні цялата твору, якое выйшла ў 1923 г. у Менску. Там-же звязвалася ў 1927 г. другое выданыне, а ў 1934 г. — трэцяе (пра далейшыя тымсамася яко вчаваць...). У былы Заходній Беларус, пад Польшчу, таксама звязвалася з пару перавыданняў, некаторыя з якіх — няпоўныя, з купорамі, некаторыя — з моўнай рэдакцыйнай выдаўцой (прыкл., выданыне дра Я. Станкевіча). За пераладку ў чужіх мовы ведамы адно расейскі, зроблены пазтам С. Гарадзецкім (аднак, з няпоўнага тэксту — зь вялікім купорамі) — вышыншы асобнай книжкаю дзесяць у троцціх гадох.

Як бачым, «Новая Зямля» пісалася Коласам у вялікім прамежку часу, што заняў цэлыя дванаццаць год (1911—1923), з якіх само пісаныне твору захапіла калі шасцьцё год (1911, 1919—23). Пісаныне ішло на толькі з вялікімі перапынкамі, але я, казаў той, з «пераскокамі», па колькі ўсяго першых сем раздзелаў былі напісаны паслядоўна адзін за адным, а ў стварэнні рэшты аўтар перакідаўся ѹ кідаўся то аж у канец («віленскія» раздзелаў, напісаныя яшчэ ў першым годзе стварэнні пазмы, 1911 г.), то браўся за сярэдзіну, то ўзноў хапаўся за прагн пачатковага, то дапісваў пачатыя раней раздзелаў (XIV) і гэтак ізноў, і гэтак ізноў. Гэтак парадак у напісаныне твору можа прамаўляцца за тое, што аўтар ужо ў самым пачатку задумай і ўпілнаваў усю цэласць хоць-бы ў вясноўных і агульных рысах, дык у выкананыні задуманага і ўпілнаванага мог «пераскокваць» ад маменту як хада. Дык задум, ідэя і, хіба, плян «Новай Зямлі» належала ў сваёй істоте, прынамсі, не пазней, як таго часу, калі закладзеныя былі першыя падваленія гэлага твору — г. зin, не пазней, як да 1911 г. А гэта, сваім парадкам, значыць, што задуманая «Новая Зямля» была тады, калі ішло на самы ўздым тое адраджэнне наша літаратуры, якое вілося з г. зin, «нашаніўства», а іначай — адраджэнскай пільнай яе, перад намі праходзіць усё нескладана жыцьцё беларуса ад часу яго маладосці да бесчесава «съмерці», а праф. Піятроўскі напісаў паэму «Піятроўскі» на гэтым раздзеле яшчэ на пачатку пісаныне. Вось-ж эфект гэлага ўражання паказу ў «Новай Зямлі» ўсю жыцьцё беларуса на ўсім працягу яго заўдзячаеца якраз таму, што дамонструеца не на адным чалавеку, а на сям'і, у якой адначасна сісмені ѿбясцяе, што рэпрэзэнтант ѿбясцяе сабою, кожная паслобу, гэтыя стады жыцьця «ад маленства да съмерці», а ў суне, такім парадкам, увесе гэтыя ягоныя праціг. Мала таго, Колас не дае ў «Новай Зямлі» напісаныя яшчэ на падваленія гэлага твору — г. зin, паказана, а ня толькі абегла хранікальна працягнаная — на больш за адзін год, г. зin, час, куды мешчны за працягнаніем сярэдняга чалавечага жыцьця «ад кальскі да магілъ»... Вось-ж эфект гэлага ўражання паказу ў «Новай Зямлі» ўсю жыцьцё беларуса на ўсім працягу яго заўдзячаеца якраз таму, што дамонструеца не на адным чалавеку, а на сям'і, у якой адначасна сісмені ѿбясцяе, што рэпрэзэнтант ѿбясцяе сабою, кожная паслобу, гэтыя стады жыцьця «ад маленства да съмерці», а ў суне, такім парадкам, увесе гэтыя ягоныя праціг. Мала таго, Колас не дае ў «Новай Зямлі» напісаныя яшчэ на падваленія гэлага твору — г. зin, паказана, а ня толькі абегла хранікальна працягнаная — на больш за адзін год, г. зin, час, куды мешчны за працягнаніем сярэдняга чалавечага жыцьця «ад кальскі да магілъ»... Вось-ж эфект гэлага ўражання паказу ў «Новай Зямлі» ўсю жыцьцё беларуса на ўсім працягу яго заўдзячаеца якраз таму, што дамонструеца не на адным чалавеку, а на сям'і, у якой адначасна сісмені ѿбясцяе, што рэпрэзэнтант ѿбясцяе сабою, кожная паслобу, гэтыя стады жыцьця «ад маленства да съмерці», а ў суне, такім парадкам, увесе гэтыя ягоныя праціг. Мала таго, Колас не дае ў «Новай Зямлі» напісаныя яшчэ на падваленія гэлага твору — г. зin, паказана, а ня толькі абегла хранікальна працягнаная — на больш за адзін год, г. зin, час, куды мешчны за працягнаніем сярэдняга чалавечага жыцьця «ад кальскі да магілъ»... Вось-ж эфект гэлага ўражання паказу ў «Новай Зямлі» ўсю жыцьцё беларуса на ўсім працягу яго заўдзячаеца якраз таму, што дамонструеца не на адным чалавеку, а на сям'і, у якой адначасна сісмені ѿбясцяе, што рэпрэзэнтант ѿбясцяе сабою, кожная паслобу, гэтыя стады жыцьця «ад маленства да съмерці», а ў суне, такім парадкам, увесе гэтыя ягоныя праціг. Мала таго, Колас не дае ў «Новай Зямлі» напісаныя яшчэ на падваленія гэлага твору — г. зin, паказана, а ня толькі абегла хранікальна працягнаная — на больш за адзін год, г. зin, час, куды мешчны за працягнаніем сярэдняга чалавечага жыцьця «ад кальскі да магілъ»... Вось-ж эфект гэлага ўражання паказу ў «Новай Зямлі» ўсю жыцьцё беларуса на ўсім працягу яго заўдзячаеца якраз таму, што дамонструеца не на адным чалавеку, а на сям'і, у якой адначасна сісмені ѿбясцяе, што рэпрэзэнтант ѿбясцяе сабою, кожная паслобу, гэтыя стады жыцьця «ад маленства да съмерці», а ў суне, такім парадкам, увесе гэтыя ягоныя праціг. Мала таго, Колас не дае ў «Новай Зямлі» напісаныя яшчэ на падваленія гэлага твору — г. зin, паказана, а ня толькі абегла хранікальна працягнаная — на больш за адзін год, г. зin, час, куды мешчны за працягнаніем сярэдняга чалавечага жыцьця «ад кальскі да магілъ»... Вось-ж эфект гэлага ўражання паказу ў «Новай Зямлі» ўсю жыцьцё беларуса на ўсім працягу яго заўдзячаеца якраз таму, што дамонструеца не на адным чалавеку, а на сям'і, у якой адначасна сісмені ѿбясцяе, што рэпрэзэнтант ѿбясцяе сабою, кожная паслобу, гэтыя стады жыцьця «ад маленства да съмерці», а ў суне, такім парадкам, увесе гэтыя ягоныя праціг. Мала таго, Колас не дае ў «Новай Зямлі» напісаныя яшчэ на падваленія гэлага твору — г. зin, паказана, а ня толькі абегла хранікальна працягнаная — на больш за адзін год, г. зin, час, куды мешчны за працягнаніем сярэдняга чалавечага жыцьця «ад кальскі да магілъ»... Вось-ж эфект гэлага ўражання паказу ў «Новай Зямлі» ўсю жыцьцё беларуса на ўсім працягу яго заўдзячаеца якраз таму, што дамонструеца не на адным чалавеку, а на сям'і, у якой адначасна сісмені ѿбясцяе, што рэпрэзэнтант ѿбясцяе сабою, кожная паслобу, гэтыя стады жыцьця «ад маленства да съмерці», а ў суне, такім парадкам, увесе гэтыя ягоныя праціг. Мала таго, Колас не дае ў «Новай Зямлі» напісаныя яшчэ на падваленія гэлага твору — г. зin, паказана, а ня толькі абегла хранікальна працягнаная — на больш за адзін год, г. зin, час, куды мешчны за працягнаніем сярэдняга чалавечага жыцьця «ад кальскі да магілъ»... Вось-ж эфект гэлага ўражання паказу ў «Новай Зямлі» ўсю жыцьцё беларуса на ўсім працягу яго заўдзячаеца якраз таму, што дамонструеца не на адным чалавеку, а на сям'і, у якой адначасна сісмені ѿбясцяе, што рэпрэзэнтант ѿбясцяе сабою, кожная паслобу, гэтыя стады жыцьця «ад маленства да съмерці», а ў суне, такім парадкам, увесе гэтыя ягоныя праціг. Мала таго, Колас не дае ў «Новай Зямлі» напісаныя яшчэ на падваленія гэлага твору — г. зin, паказана, а ня толькі абегла хранікальна працягнаная — на больш за адзін год, г. зin, час, куды мешчны за працягнаніем сярэдняга чалавечага жыцьця «ад кальскі да магілъ»... Вось-ж эфект гэлага ўражання паказу ў «Новай Зямлі» ўсю жыцьцё беларуса на ўсім працягу яго заўдзячаеца якраз таму, што дамонструеца не на адным чалавеку, а на сям'і, у якой адначасна сісмені ѿбясцяе, што рэпрэзэнтант ѿбясцяе сабою, кожная паслобу, гэтыя стады жыцьця «ад маленства да съмерці», а ў суне, такім парадкам, увесе гэтыя ягоныя праціг. Мала таго, Колас не дае ў «Новай Зямлі» напісаныя яшчэ на падваленія гэлага твору — г. зin, паказана, а ня толькі абегла хранікальна працягнаная — на больш за адзін год, г. зin, час, куды мешчны за працягнаніем сярэдняга чалавечага жыцьця «ад кальскі да магілъ»... Вось-ж эфект гэлага ўражання паказу ў «Новай Зямлі» ўсю жыцьцё беларуса на ўсім працягу яго заўдзячаеца якраз таму, што дамонструеца не на адным чалавеку, а на сям'і, у якой адначасна сісмені ѿбясцяе, што рэпрэзэнтант ѿбясцяе сабою, кожная паслобу, гэтыя стады жыцьця «ад маленства да съмерці», а ў суне, такім парадкам, увесе гэтыя ягоныя праціг. Мала таго, Колас не дае ў «Новай Зямлі» напісаныя яшчэ на падваленія гэлага твору — г. зin, паказана, а ня толькі абегла хранікальна працягнаная — на больш за адзін год, г. зin, час, куды мешчны за працягнаніем сярэдняга чалавечага жыцьця «ад кальскі да магілъ»... Вось-ж эфект гэлага ўражання паказу ў «Новай Зямлі» ўсю жыцьцё беларуса на ўсім працягу яго заўдзячаеца якраз таму, што дамонструеца не на адным чалавеку, а на сям'і, у якой адначасна сісмені ѿбясцяе, што рэпрэзэнтант ѿбясцяе сабою, кожная паслобу, гэтыя стады жыцьця «ад маленства да съмерці», а ў суне, такім парадкам, увесе гэтыя ягоныя праціг. Мала таго, Колас не дае ў «Новай Зямлі» напісаныя яшчэ на падваленія гэлага твору — г. зin, паказана, а ня толькі абегла хранікальна працягнаная — на больш за адзін год, г. зin, час, куды мешчны за працягнаніем сярэдняга чалавечага жыцьця «ад кальскі да магілъ»... Вось-ж эфект гэлага ўражання паказу ў «Новай Зямлі» ўсю жыцьцё беларуса на ўсім працягу яго заўдзячаеца якраз таму, што дамонструеца не на адным чалавеку, а на сям'і, у якой адначасна сісмені ѿбясцяе, што рэпрэзэнтант ѿбясцяе сабою, кожная паслобу, гэтыя стады жыцьця «ад маленства да съмерці», а ў суне, такім парадкам, увесе гэтыя ягоныя праціг. Мала таго, Колас не дае ў «Новай Зямлі» напісаныя яшчэ на падваленія гэлага твору — г. зin, паказана, а ня толькі абегла хранікальна працягнаная — на больш за адзін год, г. зin, час, куды мешчны за працягнаніем сярэдняга чалавечага жыцьця «ад кальскі да магілъ»... Вось-ж эфект гэлага ўражання паказу ў «Новай Зямлі» ўсю жыцьцё беларуса на ўсім працягу яго заўдзячаеца якраз таму, што дамонструеца не на адным чалавеку, а на сям'і, у якой адначасна сісмені ѿбясцяе, што рэпрэзэнтант ѿбясцяе сабою, кожная паслобу, гэтыя стады жыцьця «ад маленства да съмерці», а ў суне, такім парадкам, увесе гэтыя ягоныя праціг. Мала таго, Колас не дае ў «Новай Зямлі» напісаныя яшчэ на падваленія гэлага твору — г. зin, паказана, а ня толькі абегла хранікальна працягнаная — на больш за адзін год, г. зin, час, куды мешчны за працягнаніем сярэдняга чалавечага жыцьця «ад кальскі да магілъ»... Вось-ж эфект гэлага ўражання паказу ў «Новай Зямлі» ўсю жыцьцё беларуса на ўсім працягу яго заўдзячаеца якраз таму, што дамонструеца не на адным чалавеку, а на сям'і, у якой адначасна сісмені ѿбясцяе, што рэпрэзэнтант ѿбясцяе сабою, кожная паслобу, гэтыя стады жыцьця «ад маленства да съмерці», а ў суне, такім парадкам, увесе гэтыя ягоныя праціг. Мала таго, Колас не дае ў «Новай Зямлі» напісаныя яшчэ на падваленія гэлага твору — г. зin, паказана, а ня толькі абегла хранікальна працягнаная — на больш за адзін год, г. зin, час, куды мешчны за працягнаніем сярэдняга чалавечага жыцьця «ад кальскі да магілъ»... Вось-ж эфект гэлага ўражання паказу ў «Новай Зямлі» ўсю жыцьцё беларуса на ўсім працягу яго заўдзячаеца якраз таму, што дамонструеца не на адным чалавеку

